

SIMPOZIJ STUDENATA
URBANIH STUDIJA
2024—2026

BUDUĆNOST
NEIZVJESNOST
VODENIH
PREDPROSTOR
SVJETOVA
PRAZNINA

PONEDJELJAK 27/04/2026
12:00—17:00
DVORANA CIRCOLO / ULJARSKA 1
RIJEKA, ADRIATICO

0.0 SADRŽAJ

1.0	UVOD U SIMPOZIJ	P.4
2.0	PROGRAM I RASPORED	P.6
3.0	TEMATSKI PANELI	P.8
3.1	PANEL 1: PLANIRANJE PRAZNINA	P.10
3.2	PANEL 2: PLANIRANJE NEIZVJESNOSTI	P.14
3.3	PANEL 3: PREDPROSTORNO PLANIRANJE	P.18
4.0	BILJEŠKE	P.22
5.0	IMPRESSUM	P.23

1.0 BUDUĆNOST VODENIH SVJETOVA: UVOD U SIMPOZIJ

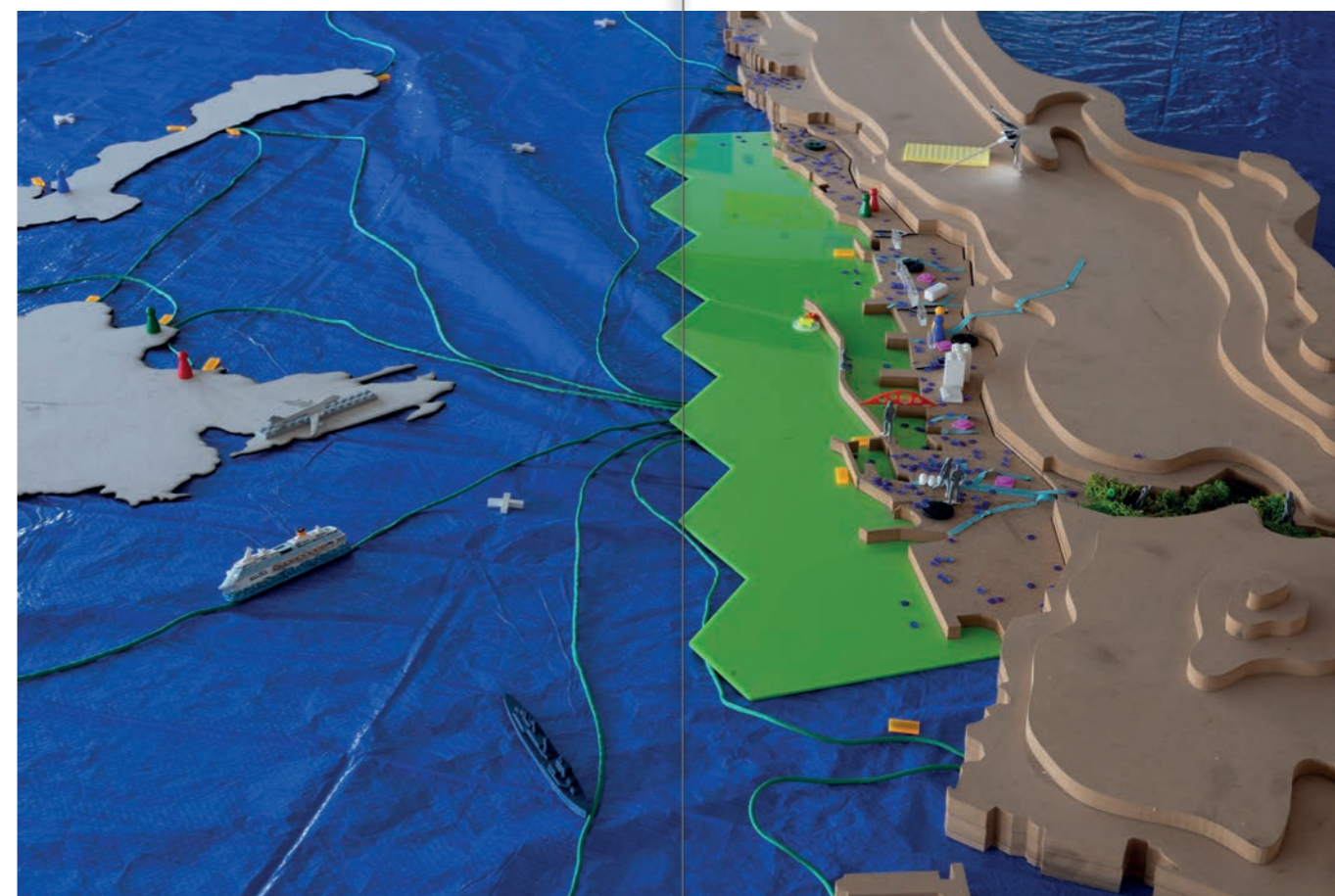
IDA KRIŽAJ LEKO

'Budućnost vodenih svjetova' naziv je tematskog okvira druge generacije studenata Urbanih studija u Rijeci. Ovaj temat određen je prostorno-vremenskim sklopom potencijalnog TRENUTKA za budući razvoj i dinamičnog TERITORIJA sačinjenog od različitih vodenih tijela kao prostora gdje će se budućnost odvijati.

S krajem 2021. godine ponovno se aktualizira razvoj riječke luke kroz projekt *Rijeka Gateway*. Prema zadnjim planovima Transeuropskih mreža (TEN-T) koja uključuje prometne, energetske i telekomunikacijske mreže, kroz Rijeku će prolaziti više ključnih koridora čiji je cilj omogućiti slobodan protok roba, osoba i usluga. Osim prostornog aspekta mreža, za realizaciju cjelokupnog plana utvrđene su faze ostvarenja do 2050. godine koja, prema svim trenutnim stremljenjima, u mnogim područjima postaje nadređeni rok velikog civilizacijskog vrhunca. Nastavno na navedene dugoročne planove, vrijeme kada studenti druge generacije kreću s nastavom, obilježava period u kojem je Rijeka proglašena lukom od velike gospodarske i strateške važnosti u

formiranju dinamike i logistike globalnog svijeta kao potencijalom za razvoj.

U međuvremenu, od početka nastave do održavanja simpozija „Budućnost vodenih svjetova“, bilježimo nastavak neizvjesnih globalnih akcija i reakcija gdje se teritorij mora pokazati kao ključan i onaj koji formira prioritete globalnih strateških planova budućnosti. Studenti Urbanih studija kroz svoje završne specijalističke radove postaju bitni akteri u promišljanju vizije budućnosti Rijeke i Kvarnera 2050 iz pozicije različitih vodenih tijela: mora kvarnerskog zaljeva i morske obale, Rječine i riječne obale ili pak Mrtvog kanala kao infrastrukturnog kopneno-obalnog elementa. U toj energiji nastaje i potreba za zajedničkim grupnim radom, u formatu javnog simpozija kojeg su osmislili studenti: Tomislava Blatnik, Heda Čabrić, Darija Dobrila, Marin Nižić, Ana Orlić, Bruno Stemberger, Sara Stojaković, Branka Tokić, Sanjin Vranković i Borna Žganec.

Fotografija: Hrvoje Franjić

Grupni rad studenata razvijen je u sklopu projekta EDUTOPIA pri kojem se dio istraživanja provodi kroz nastavu sa studentima Urbanih studija te Deltalabom kao partnerskom institucijom. EDUTOPIA – Utopias as Educational Practice in Architecture: New Methods for Envisioning Transformational Change je post-doktorski istraživački projekt doc. dr. sc. Jane Čulek (AF, Zagreb) financiran kroz DIGIT Seal of Excellence under the Synergies Programom Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih te Svjetske banke (DIGIT 2.2.01.001).

2.0 PROGRAM I RASPORED

12:00-12:30	POZDRAVNI GOVORI Špela Hudnik, predstojnica centra DeltaLab UniRi Enea Dessardo, predsjednik CI Fiume Irena Vodopija-Krstanović, prorektorica za studije, studente i osiguranje kvalitete UniRi Predstavnik/ca Grada Rijeke, TBD Robert Matic, zamjenik župana Primorsko-goranske županije Arne Sannes Bjornstad, veleposlanik Kraljevine Norveške
12:30-13:00	IDA KRIŽAJ LEKO: O BUDUĆNOSTI VODENIH SVJETOVA
13:00-13:20	ADNAN HARAMBAŠIĆ: OD LUKE DO SUSJEDSTVA
13:20-13:30	KRATKA PAUZA
13:30-14:30	PANEL 1: PLANIRANJE PRAZNINA PANELISTI: Emil Jurcan, Jana Horvat, Kristijan Benić, Adnan Harambašić STUDENTI: Darija Dobrila, Ana Orlić, Bruno Stemberger, Branka Tokić
14:30-15:00	PAUZA UZ OKRIJEPU
15:00-16:00	PANEL 2: PLANIRANJE NEIZVJESNOSTI PANELISTI: Marko-Luka Zubčić, Ivana Katunić, Marin Glad, Branka Cvjetičanin STUDENTI: Heda Čabrijan, Sara Stojaković, Borna Žganec
16:00-17:00	PANEL 3: PREDPROSTORNO PLANIRANJE PANELISTI: Lidija Nikočević, Nebojša Zelić, Tea Truta, Idis Turato STUDENTI: Tomislava Blatnik, Marin Nižić, Sanjin Vranković
17:00-18:00	UMREŽAVANJE I DRUŽENJE

3.0 TEMATSKI PANELI

PREDPROSTORNO PLANIRANJE

IDIS TURATO

Što ako grad ne nastaje planiranjem, nego građenjem? Što ako infrastruktura ne slijedi društvo, nego ga proizvodi? Rijeka i kvarnerski prostor nude upravo takav scenarij. Pruga, luka, industrija i turistički kompleksi nisu rezultat konsenzusa ni dugoročnog planiranja, već inicijalni činovi koji stvaraju prostor, a tek potom i zajednicu. Grad se ne razvija organski – on se naknadno 'haseljava' u već izgrađeni sustav, grad se razmišlja prema specifičnim situacijama i posebnim uvjetima. Danas, kroz nove lučke terminale, infrastrukturne koridore, drugi trak pruge i transformacije obale, svjedočimo nastavku iste logike. Postavlja se ključno pitanje – tko zapravo planira prostor i grad: društvo ili infrastruktura, država ili lokalna samouprava?

NEBOJŠA ZELIČ

Predprostorno planiranje pred sebe postavlja pitanje o odnosu dizajna grada i vrijednosti koje želimo realizirati u prostoru. Ono određuje na koji ćemo način uopće pristupiti prostoru, sa već prethodno definiranom idejom pravednog grada ili sa idejom pravednih pravila igre s kojima ulazimo u uređenje prostora. U konačnici, moramo naći pravilnu ravnotežu između ideje pravednog grada i pravila s kojima tu ideju uopće oblikujemo.

LIDIJA NIKOČEVIĆ

U pristupu urbanim zajednicama zalažem se za iznijansirani analitički odnos s obzirom na njihovu različitost i kompleksnost. Također, stvaraju se nove zajednice povezane aktivnostima s ciljem poboljšanja kvalitete života u gradu i koje prostor pretvaraju u mjesto. U tom kolektivnom (re)kreiranju grada valja osmisliti metodologiju uključivanja zajednica u Predprostorno planiranje, koja uključuje i antropološki pristup.

PLANIRANJE PRAZNINA

EMIL JURCAN

Arhitektura je često reducirana na sferu građenja, konstruiranja i zauzimanja prostora. No, ona kao disciplina obuhvaća i negaciju svih navedenih pojmova – razgradnju, destrukciju i oslobađanje prostora. Ovim drugim radnjama sigurno nastaje prostor koji nije definiran građevnim elementima, ali je daleko od praznine. Njegova tektonska vrijednost time ostaje prikrivena, dok s druge strane nudi iskustvo koje nadilazi okvire planiranog okoliša.

JANA HORVAT

Praznine u suvremenom gradu mogu predstavljati vrijedne prostore slobode, fluidnosti i otpora dominantnim modelima proizvodnje prostora. Planiranje praznina obuhvaća i proizvedene i očuvane praznine – one nastale razgradnjom ili one svjesno zadržane – pri čemu ih se ne promatra kao pasivne prostorne ostatke, već kao aktivne ishode urbanih transformacija u kojima suptraktivni zahvati postaju jednako važni kao i oni aditivni. Puni potencijal praznina ostvaruje se tek kroz njihovu društvenu aktivaciju i uključivanje u svakodnevne ritmove urbanog života.

PLANIRANJE NEIZVJESNOSTI

MARIN GLAD

U uvjetima rastućih klimatskih promjena, granice urbanih prostora sve se više određuju kroz kvalitetu vode, zraka, infrastrukture i dostupnost javnozdravstvenih sustava, osobito u obalnim gradovima gdje su utjecaji promjena izraženiji. Sustavi mogu dugo funkcionirati stabilno, ali kumulativni pritisci mogu dovesti do naglih poremećaja s izravnim posljedicama. Zato je ključno uspostaviti kontinuirani monitoring i integrirano upravljanje okolišnim i zdravstvenim rizicima, kako bi se pravovremeno prepoznali kritični pragovi i spriječio gubitak funkcionalnosti urbanog sustava.

3.1 PLANIRANJE PRAZNINA

Usljed specifične topografije Rijeke, javni prostori većeg mjerila nastajali su na tragovima radikalnih, industrijom pogonjenih intervencija u okoliš. Nogometni stadion Kantrida spontano je ispunio prazninu nekadašnjeg kamenoloma, dok je šetnica Molo longo zauzela prostor bivšeg lučkog lukobrana. Kroz kontinuirano promišljanje i transformaciju, ovi prostori zajedničkog korištenja oblikovani su kroz cikluse destrukcije, rekompozicije i reprogramiranja postojećih praznina. Otvaranjem, a zatim naseljavanjem praznina koje industrija ostavlja, grad se postepeno približio moru. Rijetke praznine u riječkom prostoru postale su temelj stvaranja novih oblika urbanog života.

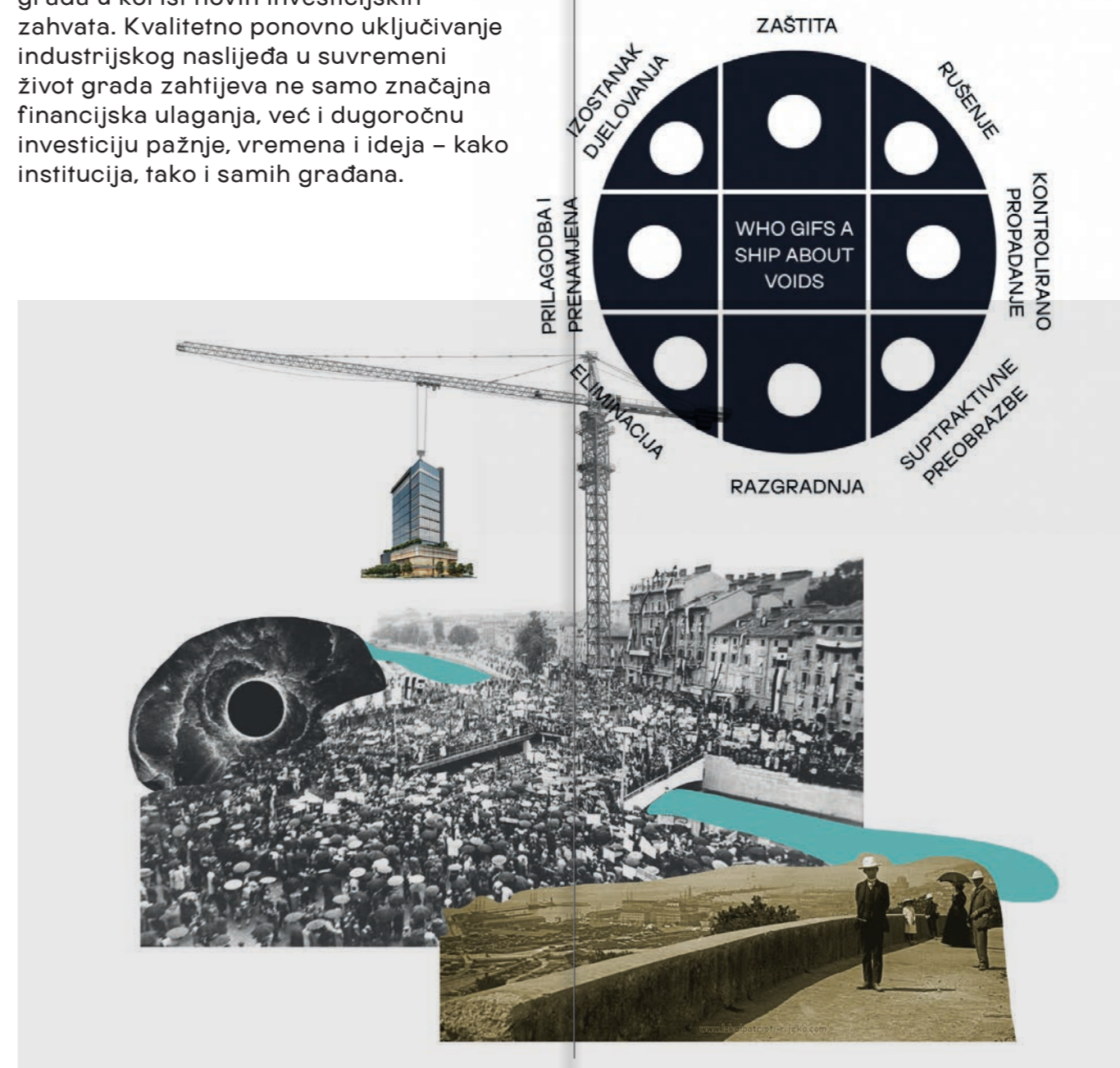
Praznine u gradu pritom ne treba promatrati isključivo kao fizičke fenomene, već i kao potencijalne resurse. One nastaju i kroz legislativno-procesne prepreke, nedostatak jasnih razvojnih vizija te financijska ograničenja – stvarajući 'nevidljive' praznine koje se naposljetku materijaliziraju u prostoru. Tako nastaju zone čiji se potencijal prepoznaje, ali rijetko sustavno aktivira. Takve praznine izravan su proizvod selektivne logike urbanog razvoja, koja privilegira prostore s izraženim tržišnim potencijalom, dok ostale gura na margine. Suvremena proizvodnja urbanog prostora u velikoj je mjeri vođena imperativom ekonomskog rasta, pri čemu kvantiteta izgradnje nerijetko

nadilazi stvarne potrebe grada. Iako se u teorijskim okvirima sve više naglašava važnost prilagodbe i prenamjene postojećih struktura, u praksi brojni prostori ostaju izvan tih procesa, postupno zapadajući u stagnaciju i propadanje. Istodobno, svaka nova izgradnja generira dodatni pritisak na već opterećeni prostor. U tom kontekstu otvara se potreba za preispitivanjem samog pojma korisnosti prostora: što znači da je prostor koristan, prema kojim kriterijima i za koga? Tko definira njegovu vrijednost i kome on u konačnici pripada? U raskoraku između kontinuirane proizvodnje novog i zanemarivanja postojećeg otvara se prostor za razvoj drugačijih pristupa. Jasnije definiranje kriterija korisnosti može takve prostore transformirati u platforme za eksperimentiranje – bilo kroz testiranje novih modela korištenja, stvaranje javnih sadržaja ili razvoj alternativnih oblika zajedničkog prostora koji nastaju kroz aktivnije uključivanje građana u procese planiranja i upravljanja.

Posljednjih godina, razvojem i širenjem luke, značajan dio lučke infrastrukture i pripadajućih prometnih sustava prošao je kroz proces rekonstrukcije. Istodobno, te su transformacije ostavile niz obalnih prostora u prijelaznom stanju – između funkcije koju postupno napuštaju i nove, još uvijek neizvjesne budućnosti. Upravo su praznine u riječkom lučkom prostoru mjesta gdje se najizravnije prelama pitanje korisnosti – jer

njihova buduća vrijednost ovisi o tome hoće li se promatrati isključivo kroz ekonomsku funkciju luke ili kao širi urbani resurs od značaja za grad i njegove stanovnike. Kroz ovu raspravu želimo otvoriti mogućnost promišljanja 'trećeg puta' urbanog razvoja – pristupa koji ne počiva isključivo na nostalgiji za industrijskom prošlošću, ali ni na potpunom brisanju postojećeg grada u korist novih investicijskih zahvata. Kvalitetno ponovno uključivanje industrijskog naslijeđa u suvremeni život grada zahtijeva ne samo značajna financijska ulaganja, već i dugoročnu investiciju pažnje, vremena i ideja – kako institucija, tako i samih građana.

STUDENTI:
DARIJA DOBRILA,
ANA ORLIĆ,
BRUNO STEMBERGER,
BRANKA TOKIĆ

EMIL JURCAN

Diplomirao na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani. Kao arhitekt radio je unutar Pulske grupe, s kojom je predstavljao Hrvatsku na Venecijanskom bijenalu 2012. godine. Tijekom projektantske karijere izradio nekoliko projekata za obnovu i konzervaciju kulturne baštine, poput rimskog kazališta u Puli, trga kod Loggie u Oportlju, spomen parka Šubićevac u Šibeniku te grobnice Vladimira Gortana u Bermu. Praktično iskustvo u području arhitektonske rekonstrukcije i konzervacije produbio je istraživačkim radom tijekom izrade doktorske disertacije pod mentorstvom prof. Maruše Zorec na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani, pod nazivom 'Pristupi i metode konzervacije rimskih spomenika u Puli unutar procesa urbane modernizacije 19. i 20. stoljeća'. Suurednik je edicije za teoriju arhitekture Dobrolet, a u okviru Urbanih studija Sveučilišta u Rijeci vodi kolegij Umjetnost i društvo. Profesionalne i društvene aktivnosti provodio je kao predsjednik Društva arhitekata Istre (2015.–2019.) te kao predsjednik Udruženja hrvatskih arhitekata (2017.–2019.). Zaposlen je u Institutu za povijest umjetnosti.

JANA HORVAT

Jana Horvat je arhitektica i istraživačica. Diplomirala je 2019., a doktorirala 2025. godine na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu, gdje sudjeluje u nastavi Katedre za arhitektonsko projektiranje. Istraživačke interese usmjerava na teme stanovanja i urbanih preobrazbi, s posebnim fokusom na urbanističko-arhitektonske strategije razgradnje. Publicirala je i izlagala radove međunarodno, a 2021. godine bila dio autorskog tima hrvatskog paviljona na Venecijanskom bijenalu. Od 2023. godine s arhitekticom Hanom Dašić djeluje u okviru zajedničkog ureda 'BURA – Bureau for Urbanism, Research & Architecture'. Redovito sudjeluju na javnim urbanističko-arhitektonskim natjecanjima na kojima su u različitim autorskim skupinama više puta nagrađivane, između ostalog tri puta na međunarodnim natjecanjima European. Aktivna je u strukovnim udruženjima, trenutno kao voditeljica Savjeta nakladništva i dopredsjednica Udruženja hrvatskih arhitekata.

KRISTIAN BENIĆ

Kristian Benić, formalnim obrazovanjem profesor povijesti i filozofije, interesima i profesionalnim usmjerenjem stručnjak za marketing, urbanu regeneraciju kulturom i strateško planiranje u kulturi. U Gradskoj knjižnici Rijeka usmjeren na oblikovanje inovativnih projekata, razvoj sadržaja i publike. Suoblikovatelj koncepta Dječje kuće u revitalizaciji kompleksa 'Benčić' te koautor koncepta 'Rijeka 2020 – Europska prijestolnica kulture'. Pokretač Udruge za urbanu regeneraciju Kuraž i voditelj programa kulturne revitalizacije riječkog naselja Škurinje pod nazivom 'Kultura s pogledom'. Završio program edukacije američkog DeVos Instituta za menadžment u kulturi i program Actors of Urban Change njemačke zaklade Bosch i organizacije MitOst. Zainteresiran za pitanja kulture u naseljima i uloge kulture u procesima urbane regeneracije, a u kontekstu knjižnica za procese transformacije i stvaranja dodane vrijednosti u zajednici kroz rad knjižnica u inovativnim formatima te općenito procese transformiranja knjižnica u društvene centre za osnaživanje zajednice i pojedinca.

ADNAN HARAMBAŠIĆ

Adnan Harambašić stekao je široko međunarodno iskustvo sudjelovanjem u velikim arhitektonskim projektima i natjecanjima. Nakon 10 godina rada kao partner u A-labu/Oslo, 2013. godine suosnovao je SAAHA-u s Thorom Olavom Solbj rom. Kao partner u A-labu, odigrao je središnju ulogu u razvoju glavnog plana Barcode, ključnog dijela razvoja područja fjorda u Oslu. Bio je voditelj tima A-laba koji je pobijedio na natjecanju za Arktički kulturni centar Hammerfest, a ujedno i jedan od partnera odgovornih za razvoj sjedišta norveške državne naftne kompanije. Harambašić je osnovao SAAHA-u nakon što je proglašen finalistom Nordic Built Challengea - otvorenog međunarodnog natjecanja za obnovu i proširenje zgrade Posthuset u Oslu. Također je vodio tim dizajnera i konzultanata koji je pobijedio na natjecanju Futurebuilt za adaptivnu prenamjenu postojeće tvorničke zgrade s prijedlogom 'Volim Nydalen'. Trenutno vodi SAAHA projekte razvoja dva nova naselja, u Hegrenesetu u Bergenu i Verketu u Mossu. Harambašić je bio predsjednik NAL-a (Norveškog udruženja arhitekata) od 2021. do 2024. Član je žirija za nagradu Jacob, najviše norveško priznanje za dizajnere i arhitekate. Predavao je i držao predavanja u Norveškoj, Europi i Aziji.

3.2 PLANIRANJE NEIZVJESNOSTI

Urbani prostori danas, možda više nego ikada, transformiraju se pod utjecajem višestrukih tokova, akumuliranih procesa i nestabilnih ravnoteža koje se očituju na različitim mjerilima.

Na makro razini ovi se procesi očituju kroz sekundarne učinke klimatskih promjena: porast razine mora, ekstremne vremenske događaje te promjene hidroloških i atmosferskih režima. Na mezo razini prelamaju se kroz ekonomske i energetske razvojne putanje, migracijske tokove te regionalne infrastrukturne i logističke ovisnosti. Na mikro razini u priobalnim gradovima materijaliziraju se kroz promjene obalne linije, toplinske otoke, prostornu segregaciju, onečišćenja, transformacije lučkih i postindustrijskih zona te svakodnevne promjene u načinu života.

Iako se ovi procesi odvijaju sinkrono, a pritisci se akumuliraju postupno, promjene ravnoteža u prostoru često nisu linearne. Sustavi mogu dugo izgledati stabilno, no i male disrupcije u jednom trenutku proizvode nagli prijelaz u novo stanje. Sustavi pod kumulativnim stresom mogu dosegnuti tzv. tipping point, nakon kojeg povratak u prethodno stanje više nije moguć ili je izrazito otežan.

Upravo u tom prostoru između kontinuiteta procesa i diskontinuiteta promjene otvara

se pitanje agencije: kako djelovati kada sustavi više ne reagiraju linearno, kada male promjene mogu proizvesti nerazmjerno velike posljedice, a budući ishodi ostaju otvoreni i nepredvidivi? Stoga panel razlikuje rizik te objektivne i subjektivne oblike neizvjesnosti.

Između stohastičke dinamike sustava, granica našeg znanja te načina na koji pojedinci i zajednice percipiraju, interpretiraju i vrednuju te nepoznanice, otvara se prostor svakodnevnog iskustva življenja bez stabilnih uporišta, predvidivih kontinuiteta i sigurnih budućih opcija.

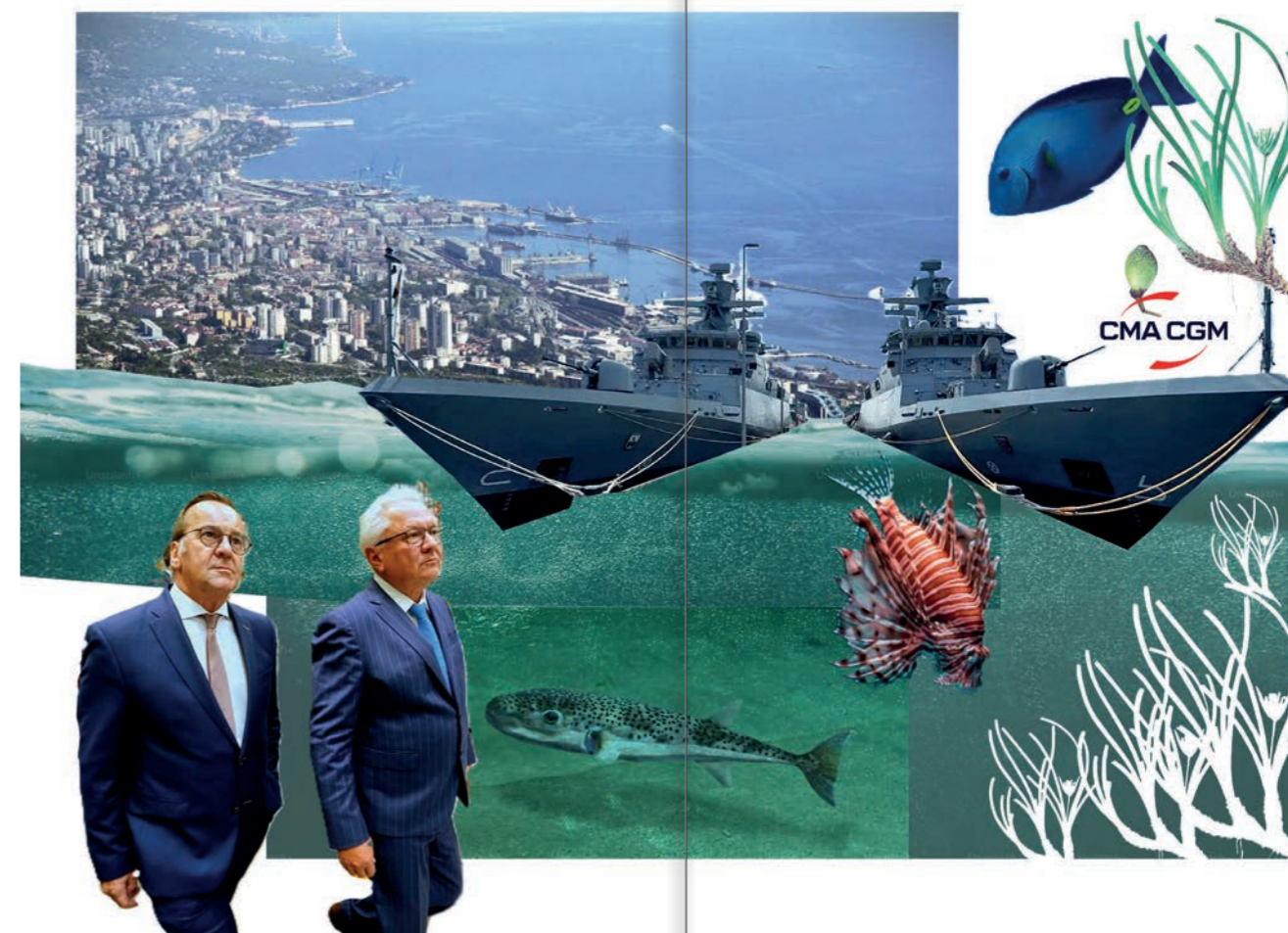
Upravo u uvjetima takve prekarnosti, prije svake planske odluke, osobito one koja potencijalno zatvara buduće opcije, otvara se temeljno pitanje: što u gradu mora ostati očuvano da bi on ostao grad?

Unutar paradigme održivog razvoja pojmovi poput fleksibilnosti, održivosti i otpornosti već se desetljećima gotovo ritualno ponavljaju kao temeljni principi strateških i planskih dokumenata. No upravo zbog te učestale i gotovo floskularne uporabe njihov sadržaj često ostaje nejednoznačan: normativno su glasni, ali operativno nijemi u uvjetima radikalne nesigurnosti. Kao apstraktne vrijednosne kategorije, oni ne daju dovoljno jasan odgovor na pitanje što konkretno treba očuvati kada grad prolazi kroz duboke transformacije.

Panel stoga predlaže pomak od apstraktnih načela prema konkretnijem vrijednosnom okviru. U središtu je vrijednost urbanog kao kolektivno življenog prostora, odnosno grada kao mjesta zajedničkog života, iskustva, susreta i društvene reprodukcije. Prag nastanjivosti stoga se promatra kroz biofizičke, sistemske i pragove kolektivnog iskustva.

Kroz perspektive urbanog planiranja, javnog zdravstva i epistemologije življenog iskustva, panel otvara temu: kada grad prestaje biti samo fizički nastanjiv i gubi kapacitet da ostane grad kao sustav i kao kolektivno iskustvo?

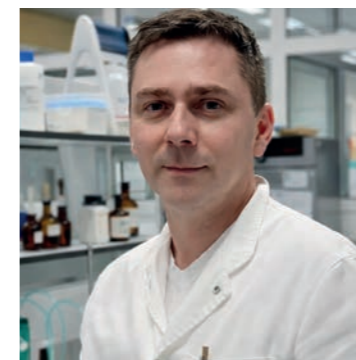
STUDENTI:
HEDA ČABRIJAN,
SARA STOJAKOVIĆ,
BORNA ŽGANEC

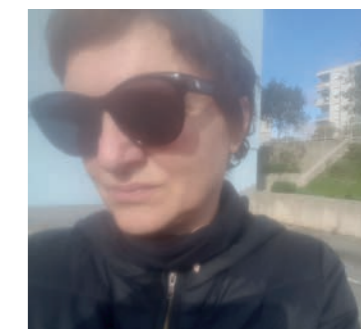
MARKO-LUKA ZUBČIĆ

Marko-Luka Zubčić viši je asistent na Institutu za filozofiju u Zagrebu. Autor je knjige 'Institutional Epistemology and Extreme Inequalities: Knowledge and Governance in a Non-ideal World' (Lexington Books / Rowman & Littlefield). Prethodno je bio Fellow Centra za napredne studije Jugoistočne Europe, istraživač na međunarodnom projektu 'Cultures of Rejection', te predavao na Filozofskom fakultetu u Rijeci. Radio je kao savjetnik za komunikacije i strategiju, pri čemu od posebne važnosti vidi suradnje s Mojim mjestom pod suncem, Mrežom hrane, i RadicalxChange Foundation. Istraživački radovi su mu izdani (između ostalog) u Synthese, Social Epistemology, Patterns of Prejudice, Ethics & Politics, Philosophy & Society, te u Routledge zborniku 'Epistemology of Democracy'. Su-urednik je Posebnog izdanja Phenomenology & Mind posvećenog 'Pravilima bez riječi'. Predaje na Urbanim studijima Sveučilišta u Rijeci te je koautor koncepta i urednik zbornika hrvatskog paviljona 'Inteligencija grešaka' na Venecijanskom bijenalu arhitekture 2025.

MARIN GLAD

Marin Glad voditelj je Odjela za zaštitu okoliša i zdravstvenu ekologiju u Nastavnom zavodu za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije u Rijeci, s više od dva desetljeća iskustva u području okolišnog zdravlja i javnozdravstvenog monitoringa. Njegov rad usmjeren je na procjenu i upravljanje rizicima povezanim s kvalitetom voda, mikrobiološkom sigurnošću te utjecajem okolišnih zagađivala na zdravlje ljudi i ekosustava. Autor je i koautor značajnog broja znanstvenih radova objavljenih u relevantnim međunarodnim časopisima. Sudjelovao je u nizu nacionalnih i međunarodnih istraživačkih projekata. Uz znanstveni doprinos, posjeduje značajno iskustvo u implementaciji i nadzoru sustava upravljanja kvalitetom te akreditaciji laboratorija, čime aktivno doprinosi razvoju i standardizaciji javnozdravstvenih praksi. Njegov interdisciplinarni pristup povezuje znanost, struku i javne politike, s ciljem unapređenja zaštite okoliša i očuvanja javnog zdravlja.

BRANKA CVJETIČANIN

Umjetnica, kustosica i producentica. Djeluje u sferi suvremenih umjetničkih i kulturnih praksi, s fokusom na interdisciplinarnu vizualne umjetnosti i umjetničko-antropološka istraživanja. Godine 1999. inicira Polygon Osa – platformu za umjetnička istraživanja. Educira se u području izvedbenih umjetnosti, site-specific kazališnoj režiji i umjetničkoj produkciji (MAPA Amsterdam, Oerol Festival NL). Poslijediplomske studije završava na Bauhaus Kollege na temu UN Urbanizam (2005/06), stječe Diplomu Ženskih studija – Solar plexus – Artistic research on the topic of class isolation and gender aspects of Architecture and Urbanism (2016.-17.). Sudjeluje na stvaranju i realizaciji programa Rijeka 2020 – Europska prijestolnica kulture na poziciji glavne umjetničke voditeljice programskog pravca '27 susjedstava'. Dobitnica je nekoliko umjetničkih nagrada i stipendija, recentne za angažiranu umjetnost: Erhard Busek Award 2022 koju joj dodjeljuje Sveučilišta u Rijeci – Centar za napredne studije SEE, Erste Fondacija i Grad Rijeka, kao i umjetničkih rezidencija: Rijeka Kamov, Watermill, USA, CalArts, USA, Edinburgh Festival, GB, Montalvo Art Center, USA, Arts Link USA. Članica je HZSUa, HS AICA, A.R.E.A. mreže.

3.3 PREDPROSTORNO PLANIRANJE

Pred skućenim prostorom Rijeke u redu čeka rastući broj vizija, strategija, projekata i planova. Prostorno planiranje postalo je jedna od centralnih riječkih tema. No, grad nije samo fizička struktura, već izraz društvenih odnosa, navika i tradicija, potreba, vrijednosti i aspiracija svojih stanovnika.

Tradicionalni prostorno-planski pristupi često polaze od prostora kao zadanog okvira kojeg je potrebno organizirati, zonirati i optimizirati, odnosno planirati uvjete njegovog fizičkog oblikovanja. U takvom se procesu sveopća kompleksnost nerijetko reducira na funkcionalne kategorije, dok stvarni obrasci svakodnevice, odnosno živi sustav međudnosa, ostaju nejasni ili potpuno izostavljeni.

Kako bi Rijeka mogla izgledati kada bismo se zaustavili, pa prije novih zona, namjena i objekata donijeli predprostorni plan?

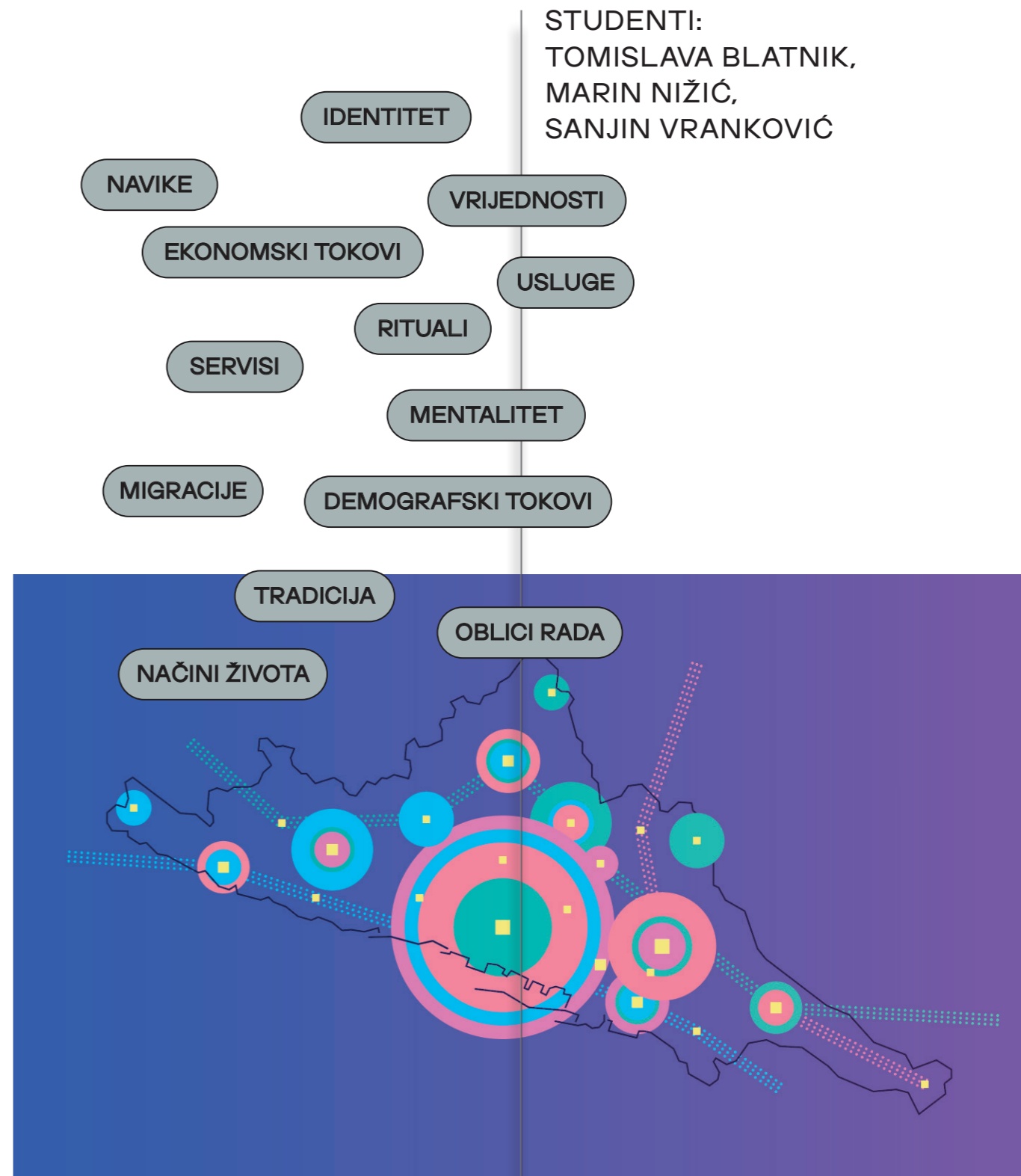
Plan koji ne odgovara na pitanje gdje ćemo živjeti, već kako želimo živjeti. Plan koji, kroz suradnju brojnih struka, mapira kompleksnost društvenih, ekonomskih, demografskih i identitetskih kretanja. Kako se krećemo i okupljamo, kako radimo i trošimo, kako se zajednice formiraju ili raspadaju, kako se stanovništvo mijenja te što oblikuje naš kolektivni identitet.

Predprostorno planiranje polazi od ideje fizičkog prostora kao rezultata, a ne polazišta života. Utoliko, predprostorni plan podrazumijeva sustavno i interdisciplinarno mapiranje procesa koji oblikuju svakodnevnicu, ali i budućnost. Ono uključuje opsežnu studiju globalnih, regionalnih i (mikro) lokalnih kretanja, kao i njihove međudnose. Ekonomske tokove i oblike rada, dostupnost i distribuciju usluga, demografske promjene i migracije, kao i mentalitete, vrijednosti, identitete, tradicije i rituale te načine života koji oblikuju kolektivno iskustvo grada.

U uvjetima ubrzanih društvenih, ekonomskih i klimatskih promjena, planiranje ne može polaziti isključivo od stabilnih i unaprijed zadanih prostornih kategorija. Ono mora krenuti od razumijevanja života koji se u tom prostoru odvija te koji ga, u konačnici, proizvodi.

Tko ima znanja, ali i legitimitet sudjelovati u izradi predprostornog plana? Kako povezati različite discipline u zajednički analitički okvir?

Na koji način uključiti stanovnike kao nositelje svakodnevnog iskustva grada? Kako takvu vrstu znanja prevesti u konkretne, operativne prostorne politike?

LIDIJA NIKOČEVIĆ

Lidija Nikočević je etnologinja koja ima profesionalno iskustvo kao konzervatorica u Konzervatorskom odjelu u Rijeci, kustosica (u Opatiji i okolici), kao ravnateljica Etnografskog muzeja Istre i, trenutno, nezavisna istraživačica i kustosica. Posvetila se je uvelike i temama iz domene nematerijalne kulture najčešće s područja Istre i Hrvatskog Primorja. Bavila se je iseljeništvom, antropologijom hrane, povijesnom etnologijom. Autorica je više izložbi, muzejskih postava, stručnih i znanstvenih članaka i knjiga. Članica je više prosudbenih komisija za vrednovanje baštinskih i muzejskih projekata u Hrvatskoj i u inozemstvu.

IDIS TURATO

Idis Turato je prakticirajući arhitekt, istraživač i redoviti profesor na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, te gostujući nastavnik na Arhitektonskim fakultetima u Beogradu, Splitu i Ljubljani. Dobitnik je brojnih domaćih i međunarodnih nagrada i priznanja za arhitekturu. U dva navrata, 2006. i 2010. predstavljao je Hrvatsku na Bijenalu arhitekture u Veneciji. 2021. godine bio je kustos Hrvatskog nastupa i paviljona za Venecijanski bijenale s projektom 'Togetherness - Togetherless'. Jedan je od osnivača DeltaLaba – Centra za urbanu tranziciju, arhitekturu i urbanizam.

TEA TRUTA

Tea Truta je arhitektica koja igrom slučaja i nezasićenih interesa u svom radu kombinira istraživački rad, povremeno uređivanje i pisanje o prostoru, projektiranje i rad u kulturi. Osim par epizoda rada u arhitektonskim uredima, autorica je niza filmskih i kazališnih scenografija. Preferira kopati po starim nacrtima pa stoga radi na Arhivu Društva arhitekata Splita. Članica je udruge u kulturi Kućni kolektiv. Ponosna je članica predsjedništva Društva arhitekata Splita i Radnog tijela za urbanizam DAS-a.

NEBOJŠA ZELIĆ

Nebojša Zelić radi na Odsjeku za filozofiju Filozofskog fakulteta u Rijeci. Predaje niz kolegija vezanih za Filozofiju politike i Etiku. Također, predaje kolegij Pravednost u gradu na Urbanim studijima. U znanstvenom radu se bavi pitanjima legitimnosti političkih odluka, socijalne pravednosti, imigracije, pluralizma i dobrobiti. Osnovao je i vodio Centar za studije mira i konflikata Sveučilišta u Rijeci u sklopu kojeg je pokrenut sam projekt građanskog odgoja za srednje škole.

